

درنگ

مهدی مطهرنیا در گفت وگو با «فرهیختگان»:

شروط کلان «بایدن» برای مذاکره با ایران از خرده‌شروط ترامپ بسیار بیشتر است

مهدی مطهرنیا، کارشناس مسائل بین‌الملل و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به یادداشت‌جو بایدن در خبرگزاری CNN و ارائه راه‌حل‌های جدید درخصوص دشمنی با ایران ازجمله ایجاد توافق جدید مبتنی بر مواضع حقوق بشر، موشکی و منطقه‌ای با ایران، نکاتی را مطرح کرد.

مطهرنیا اظهار داشت: «ابتدا باید بگویم این برداشت که تفاوت‌چندانی بین دموکرات‌ها و جمهوری خواهان در برخورد با ایران و در سیاست‌های فراملی ایالات متحده آمریکا وجود دارد، برداشت اشتباهی است که ناشی از تحلیل نادرست از اوضاع ایالات متحده آمریکا از منظر ساخت و بافت سیاسی است.»

این تحلیلگر بین‌الملل و آینده‌پژوه سیاسی تأکید کرد: «این اشتباه‌نه‌تنها ناشی از عملکرد آمریکایی‌ها و اعلام مواضع آنها بلکه ناشی از نوع تهدید آرزومندانه و دیدگاه‌های عاری از واقعیت‌های سیاسی است.»

اهداف و منافع فرا حزبی نقطه اشتراک دموکرات و جمهوری خواه وی با بیان اینکه ایالات متحده آمریکا دارای چندین حزب با دو حزب برتر است که هر کدام از این احزاب در ساختار نظام دموکراتیک برای دستیابی به اهداف ملی آمریکا حرکت می‌کند، تصریح کرد: «قاعدتا آنچه برای آنها بیش از گرایش‌های حزبی اهمیت دارد، اهداف و منافع فرا حزبی است.» مطهرنیا بر همین اساس افزود: «بنابراین ۴۵ رئیس جمهور آمریکا در مدت ۲۳۰ سال گذشته توانسته‌اند آمریکا را به بزرگ‌ترین قدرت جهانی در عصر حاضر در این مدت کم تبدیل کنند.»

این کارشناس مسائل بین‌الملل ادامه داد: «بهتر است این واقعیت را همواره قبول کنیم که با وجود اصطکاک‌های بزرگ در جهت کسب کرسی‌های حکومتی و دولتی در عین حال بدانیم، پیوند معناداری در جهت پیگیری اهداف و منافع ملی وجود دارد.»

آنچه بایدن و ترامپ را جدی می‌کند تاکتیک‌هاست به گفته وی آنچه بایدن و دموکرات‌ها را از ترامپ و جمهوری خواهان جدا می‌سازد تاکتیک‌ها و تکنیک‌هایی است که در حزب دموکرات متفاوت از حزب جمهوری خواه براساس پایگاه طبقاتی و اتمسفر گفتمانی ناشی بر این پایگاه طبقاتی از نظر حزبی است.

پایگاه جمهوری خواهان گفتمان رادیکال و تسلیحاتی و دموکرات‌ها فضای روشنفکری دارند مطهرنیا با تأکید بر این نکته که جمهوری خواهان اصولاً نماینده طبقات اجتماعی هستند که به هر تقدیر نوعی جهت‌گیری تندرو دارند، لایحه‌متکی بر راستای تسلیحاتی را دنبال می‌کنند، افزود: «از طرف دیگر ما شاهد دموکرات‌هایی هستیم که به طبقات روشنفکر جامعه تکیه می‌کنند و در عین حال که بر طبقات روشنفکر جامعه تکیه دارند تلاش می‌کنند با تکیه بر ساختار اقتصاد نفتی در پی ایجاد فضای مثبت در مسیر اعمال سیاست‌های خود باشند.»

نتیجه تفاوت و تمایز در پایگاه طبقاتی و پشتیبانی‌های حزبی آمریکا

این کارشناس مسائل بین‌الملل با اشاره به اینکه این تفاوت و تمایز در پایگاه طبقاتی و پشتیبانی‌های حزبی در حوزه منافع اقتصادی تا حدودی می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد فضای متفاوت در تاکتیک‌ها و تکنیک‌ها باشد، گفت: «البته این تفاوت گاهی در برخی مواقع در ارتباط با استراتژی‌هاست که این نیز بسیار کم و نا در رخ می‌دهد.»

بایدن سیاست‌های اروپا را با آمریکا بیش از زمان ترامپ نسبت به ایران همگرا می‌کند

وی تصریح کرد: «بایدن در عین حال که اهداف ایالات متحده آمریکا را در قالب فشار حداکثری ترامپ دنبال می‌کند، به واسطه تاکتیک‌ها و تکنیک‌های همگرا یانه در چارچوب روش‌های هوشمندانه متکی بر قدرت هوشمند آمریکا که «جو‌ف نای» در سال ۲۰۰۶ به همراه آرمیتاژ شکل بخشید و اوپاما آن را عملیاتی کرد، این توان را بیشتر دارد که بتواند دوسویه این اقیانوس را به هم مرتبط و سیاست‌های اروپا را با آمریکا پیش از زمان ترامپ نسبت به ایران همگرا کند. «مطهرنیا یادآور شد: «بایدن از مذاکره‌سختی می‌گوید و مذاکره را بر وجه هرگونه رفتاری در جهت رسیدن به اهداف می‌داند چرا که مذاکره هزینه‌های پایین‌تری دارد اما این مذاکره بازرگشت به آن در ارتباط با ایران را مشروط به شروطی می‌کند.» این تحلیلگر بین‌الملل و آینده‌پژوه سیاسی در همین زمینه تأکید کرد: «این شروط در سطح تحلیل کلان نه تنها شروط خرد ترامپ را در برمی‌گیرد بلکه بر مسائلی همچون حقوق بشر بیش از ترامپ تکیه می‌کند.»

وی خاطرنشان کرد: «این مساله‌ای است که می‌تواند همگرایی آمریکا و

اتحادیه اروپا را بر ضد ایران بیشتر فراهم کند و حمایت‌های چین و روسیه از تهران را کاهش دهد.»

آمدن ترامپ با بایدن برای ایران چندان متفاوت نیست

مطهرنیا همچنین بیان داشت: «بنابراین ما نمی‌توانیم این معنا را نادیده بگیریم که جمهوری اسلامی و تحلیلگرانی که فکر می‌کنند با آمدن بایدن اوضاع چندان تفاوت می‌کند، راه درستی را در این صحنه می‌پیمایند.»

سیاست

جو بایدن با انتشار یادداشتی در سی‌ان‌ان از سیاست‌های خود درقبال ایران پرده برداشت

بایدن با شروط ۱۲ گانه پمپئو آمد

رژیم اشغالگر در منطقه می‌نویسد و تأکید می‌کند: «همچنین با استفاده از توافق کمک‌های امنیتی آمریکا و اسرائیل که در زمان معاونت ریاست جمهوری من امضا شد، آمریکا از نزدیک با اسرائیل همکاری خواهد داشت تا اطمینان حاصل کند که تل آویو می‌تواند از خودش دربرابر ایران و بازیگران نیابتی آن دفاع کند.»

در قسمت دوم گام سوم او مجدداً از ضروری بودن افزایش تحریم‌های ایران می‌نویسد و با پیش کشیدن موضوع حقوق بشر و همچنین برنامه دفاع موشکی ایران می‌نویسد: «ما همچنین به استفاده از تحریم‌های هدفمند علیه نقض حقوق بشر در ایران، حمایت این کشور از تروریسم و برنامه موشک‌های بالستیک ادامه خواهیم داد.»

این یادداشت هرچند کوتاه است، اما به خودی خود توضیح‌دهنده تلاش بایدن برای اجرای هوشمندانه و دقیق برنامه‌های تراپ است، به گونه‌ای که دشمنی‌ها و فشارها علیه ایران حفظ شود، ولی به گونه‌ای رفتار نشود که کشورهای اروپایی و حتی چین و روسیه از آمریکا فاصله بگیرند و اجماع‌سازی بین‌المللی یعنی همان چیزی که ترامپ اعتقادی به آن ندارد، از بین برود.

«آمریکا نیز به توافق به عنوان نقطه شروعی برای دنبال کردن مذاکرات بعدی بازخواهد گشت.» او البته به همین جا بسنده نمی‌کند و بلافاصله می‌گوید که به دنبال خواسته‌های بیشتری در برجام است و اضافه می‌کند: «ما با متحدان مان برای تقویت و گسترش مفاد توافق هسته‌ای کار خواهیم کرد و همزمان به دیگر نگرانی‌ها نیز توجه خواهیم داشت.»

در همین بخش بایدن توضیح می‌دهد که همزمان با آغاز مذاکرات برای توسعه برجام چه نیاتی در ذهن دارد. اواز لزوم آزادی جاسوسان آمریکایی در ایران و همچنین لزوم پایان محکومیت مجرمان ایرانی سخن می‌گوید و تأکید می‌کند

که بر موضوعات و مسائل منطقه‌ای تمرکز خواهد کرد. او در ادامه همین بحث و در گام سوم اقدامات خود می‌نویسد: «به

تلاش‌ها برای عقب راندن ایران از فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده که دوستان و شرکای ما را در منطقه تهدید می‌کند، ادامه خواهیم داد.»

بایدن در این میان که به نظر می‌رسد علاوه بر تهدید دوباره ایران مسیری برای نشان دادن پایبندی خود به خواسته‌های صهیونیست‌هاست، به ناگهان سراغ موضوع رژیم صهیونیستی هم می‌رود و از تعهدش به رژیم صهیونیستی و تقویت شدن این

بایدن در ادامه به نظارت‌های فرآیدمانی مندرج در برجام اشاره می‌کند؛ جایی که نشان می‌دهد این نظارت‌های شدید بر برنامه هسته‌ای ایران که تاکنون مشابهی در جهان نداشته،

چقدر برای آمریکایی‌ها مهم است و روی آن حساب کرده‌اند. او این نظارت‌ها را این گونه توصیف می‌کند: «ترامپ به تنهایی

از توافقی که چشم و گوش را در درون برنامه هسته‌ای ایران

قرار می‌داد، خارج شد.» بخش‌های دیگر متن درباره نزدیک

شدن ایران به ساخت بمب هسته‌ای است و با توضیحانی،

مقدمه برای ارائه برنامه بایدن پس از حضور در کاخ سفید فراهم

می‌آید. او در بخشی که می‌خواهد برنامه خود را مرور کند،

اول از همه دوباره از تلاش خود برای جلوگیری از دستیابی

ایران به سلاح هسته‌ای سخن می‌گوید و بعد از آن بازگشت

آمریکا به برجام را نه مسیری برای جریان خسارات گذشته و

نه حتی امکانی برای نشان دادن پایبندی به یک تعهد، که

نقطه آغازی برای کلید زدن دیگر مذاکرات عنوان می‌کند،

با ذکر یک شرط که آن هم بازگشت ایران به تعهدات برجامی

خواهد بود (انگار نه انگار که اولاً آمریکا پیش دستی کرد و از

برجام خارج شد و ثانیاً در این مدت خسارت‌های قابل توجهی

از ناحیه ایالات متحده به ایران وارد شده است) و می‌گوید:

گفت‌وگو

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل آمریکا:

تصور اینکه آمریکا بعد از شکست ترامپ، به شرایط سال ۲۰۱۵ برمی گردد اشتباه محض است

همه کسانی که غیرمتعصبانه مسائل آمریکا را دنبال می‌کنند، می‌دانستند دولت دموکرات‌ها بی‌قید و شرط به برجام بر نمی‌گردد

چون حقوق بشر و... قرار است به موازات برجام جلو برود.» وی با اشاره به موضوعات ذکرشده در یادداشت بایدن گفت: «موضوعات حقوق بشری عموماً برای دموکرات‌ها می‌تواند مهم‌تر و قابل توجه‌تر از جمهوری خواهان هم باشد، با توجه به مواضع دموکرات‌ها می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که در دولت جو بایدن ما با مشکلات بیشتری در مسائل مربوط به حقوق بشر، مسائل مربوط به رژیم صهیونیستی و مسائل مربوط به دموکراسی مواجه خواهیم شد نسبت به دولت جمهوری خواه. البته این بدین معنا نیست که مسائل حقوق بشری، هسته‌ای و... نسبت به هم تقدم و تاخری خواهند داشت و تا زمانی که یکی حل نشود، به موضوع بعدی ورود نخواهند کرد، چنانکه حتی دونالد ترامپ هم برای مثال موضوع هسته‌ای را به حل شدن موضوع حقوق بشری ایران مربوط نکرده است، آنها هم چندوجهی به موضوع نگاه می‌کنند و همه اینها را با هم می‌بینند چنانکه در آن لیست ملزومات ۱۲ گانه هم همین‌طور بود.»

این کارشناس مسائل آمریکا «یادداشت بایدن را مشابه مسیر طی شده توسط اواما دانست» و گفت: «در همان سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ اواما هم می‌گفت که می‌خواهیم برجام را به عنوان گام اول مدنظر داشته باشیم. البته این مساله بعداً در سخنان رهبر انقلاب هم مطرح شد، اینکه به برجام به عنوان یک تجربه نگاه می‌کنیم و اگر آمریکایی‌ها بدعهد نباشند و دبه نکنند و توافق موافقی باشد می‌توان آن را در سطح‌های بعدی مطرح کرد، اما منوط به اینکه در این موضوع آمریکایی‌ها به تعهدات خود عمل کنند و اگر این‌گونه شد درصورت صلاح دید به موضوعات دیگر با این شرط که مربوط به موضوعات امنیت ملی و دفاعی ایران نباشد وارد خواهیم شد. البته در این خصوص باید این را هم گفت که نقد ترامپ و بولتون به توافق اواما با ایران این بود که چرا در همان زمان همه مسائل مورد توافق قرار نگرفت و همه چیز با هم مطرح نشد.»

وی همچنین توضیح داد یادداشت بایدن بدین معناست که با وجود اولویت داشتن مسائل هسته‌ای، آمریکا در دوران دولت دموکرات انتظار دارد ایران مذاکرات موشکی، منطقه‌ای و حقوق بشری را نیز آغاز کند، چنانکه در زمان اواما هم همین انتظار را داشتند.

ابوالفتح با ذکر اینکه ما با عدم قطعیت‌های زیادی در مواجهه با آمریکا روبه‌رو هستیم گفت: «با وجود انتشار این متن ازسوی جو بایدن، نمی‌توان انتظار داشت که او درصورت

ممکن است برداشت چیز دیگری باشد.» این کارشناس مسائل آمریکا با بیان اینکه «همه کسانی که غیرمتعصبانه مسائل آمریکا را دنبال می‌کنند، می‌دانستند دولت آمریکا بی‌قید و شرط به برجام بر نمی‌گردد»، اضافه کرد: «البته این نه تنها درمورد برجام که به یونسکو، پیمان آب‌وهوایی و... بدون قید و شرط نیست.»

دموکرات‌ها معتقدند اعمال فشار بیشتر به ایران موجب امتیازدهی تهران خواهد شد

وی افزود: «درست است که درصورت پیروزی دموکرات‌ها دولت آنها منتقد دولت قبلی یعنی ترامپ هستند اما این مساله بدین معنا نیست که دولت جدید از نقطه صفر شروع می‌کند، علی‌الخصوص اگر دولت جدید این تصور را هم داشته باشد که سیاست‌های ترامپ تا اندازه‌ای منافع ملی آمریکا را تأمین کرده است، که خب دموکرات‌ها درمورد برجام همین اعتقاد را دارند و متصورند سیاست‌های ترامپ بخشی از منافع ملی آمریکا را تأمین کرده و اعمال فشار بیشتر به ایران می‌تواند تهران را وادار به ارائه امتیازات بیشتر کند. اگر دقت کنید در همین یادداشت جو بایدن همین مساله را مطرح کرده است. او چند مرحله را برشمرده و تازه در مرحله سوم از بازگشت به برجام سخن گفته است. یعنی گام اول و دوم ابتدا باید اتفاق بیفتد و گام سوم زمانی محقق خواهد شد که ایران به تمامی تعهدات خود در برجام بازگردد و آنها را به اجرا بگذارد. لذا این بدین معنا نیست که بایدن درصورت حضور در کاخ سفید در گام اول به برجام بازخواهد گشت و یا نسبت به امضای فرمانی برای بازگشت بدون خدشه به برجام اقدام خواهد کرد.»

ابوالفتح درمورد گام‌های ذکرشده در یادداشت بایدن گفت: «آنچه در گام سوم ذکرشده بدین معناست که ابتدا ایران باید به تعهدات خود در برجام بازگردد، ۵ گام نقض‌کننده ازجمله ذخایر اورانیوم، درصد غنی‌سازی و... را کنار بگذارد و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی آنها را مورد راستی‌آزمایی قرار دهد و درصورت اعلام آژانس آنگاه آمریکا به برجام بازخواهد گشت ولی همچنان و همزمان فشارها درخصوص موضوعاتی چون منطقه و صنعت دفاعی و حقوق بشر باقی خواهد ماند، چه‌بسا اینکه تحریم‌های جدیدی نیز در این حوزه‌ها علیه ایران تصویب و اعمال شود. بنابراین نقشه‌راهی که بایدن در یادداشت خود تعیین کرده بدین شکل است و موضوعاتی

امیرعلی ابوالفتح در گفت وگو با «فرهیختگان» یادداشت بایدن در سی‌ان‌ان درخصوص ایران و ماجرای برجام را بررسی کرد. وی در ابتدای این گفت‌وگو با بیان اینکه این یادداشت ازجمله ابزارهای تبلیغاتی کاندیداهای انتخاباتی در ایالات متحده است، گفت: «با توجه به اینکه تنها ۷،۶ هفته تا انتخابات ریاست جمهوری در آمریکا باقی مانده است در این مدت نامزدها در موضوعات مهم آمریکا چه سیاست داخلی و خارجی به طرح دیدگاه‌ها و مواضع‌شان می‌پردازند و برخی از آنها را با قلم خود یا مشاوران اصلی در رسانه‌ها به انتشار درمی‌آورند. از طرفی چون موضوع ایران یکی از موضوعات مهم در عرصه سیاست خارجی و امنیتی ایالات متحده است خیلی‌ها در داخل یا خارج از این کشور علاقه‌مند مطلع شدن از مواضع نامزدهای انتخاباتی هستند. چون ترامپ اکنون ریاست جمهوری را برعهده دارد در عمل درحال اجرای سیاست‌های مدنظرش است و نیازی به اعلام آنها ندارد اما جو بایدن هم اکنون نیاز به انتشار و رسانه‌ای کردن برنامه‌های خود دارد؛ از این جهت در یک رسانه با برد خارجی قابل توجه منتشر شده است.»

می‌دانستیم پیروی حزب دموکرات مساوی بازگشت آمریکا به برجام بدون قید و شرط جدید نیست

ابوالفتح ادامه داد: «کسانی که سیاست خارجی آمریکا را دنبال می‌کنند و از این مسیر با ساختار سیاسی و هیات حاکمه آمریکا آشنا هستند و همچنین درباره بایدن و دیگر افراد و احزاب آمریکا اطلاعات خوبی دارند حتی قبل از تصمیم بایدن برای شرکت در انتخابات، می‌دانستند که شکست حزب حاکم و روی کار آمدن هر فرد دیگری، چه اینکه آن فرد جو بایدن باشد یا فرد دیگری از حزب دموکرات، مساوی بازگشت آمریکا به برجام بدون قید و شرط جدید نخواهد بود. چرا؟ چون در این چند سال هم ایالات متحده، هم ایران و هم دیگر کشورهای دنیا تغییر کرده‌اند و شرایط قبلی بر آنها حاکم نیست. لذا کسانی که تصور می‌کردند بعد از شکست ترامپ ایالات متحده به دوران سال ۲۰۱۵ یا حتی روزهای سال ۲۰۱۸ برمی‌گردد برداشت اشتباهی داشتند، آن چیزی که جو بایدن در یادداشت اخیر خود به رشته تحریر درآورده همان چیزی است که قریب به اتفاق کارشناسان پیش‌بینی می‌کردند و انتظار آن را می‌کشیدند. در سطح افکار عمومی البته